

ARVAMUS

Kehtiv hindamiskord **lämmatab** vee-ettevõtjaid

Palju kirgi tekitanud monopolide hinnapiirangute kehtestamise seadus on kehtinud veidi üle aasta ning paljud Eesti vee-ettevõtjad selle vilju maitsta saanud. Paraku on need viljad mõrud. Konkurentsiameti praegune meetodika ei taga vee-ettevõtetele jätkusuutlikkust. Kui tahame, et ka tulevikus tuleks torust puhas ja kvaliteetne joogivesi, tuleb vee-ettevõtjate arvates meetodikat kiiremas korras muuta.

Seaduses kitsaskohad. Rahva-keeli monopolide ohjeldamise seadus muutis oluliselt ühisveevärgi ja kanalisatsiooni seadust. Veeteenuse hind kujundatakse nii, et vee-ettevõtjal oleks tagatud: põhjendatud tegevuskulude katmine; investeeringud olemasolevate ühisveevärgi ja -kanalisatsioonisüsteemide jätkusuutlikkuse tagamiseks; keskkonnanõuete täitmine; kvaliteedi- ja ohutusnõuete täitmine; põhjendatud tulukus vee-ettevõtja investeeritud kapitalilt. Tundub lihtne ja loogiline? Aga ei.

Nimelt ei kuulu, erinevalt teistest eluvaldkondadest ja majandusloogikast, veefirmade

VAHUR TARKMEES
EVELI tegevdirektor

”
Konkurentsiameti tänane meetodika ei taga vee-ettevõtetele jätkusuutlikkust.

tegevuskuludesse tihtipeale vee tootmiseks vajalik elekter, mitmed investeeringud, amortisatsioon investeeringutelt, põhivara kulum, karmides konkurentsitingimustes aina kerkivad tippspetsialistide palgad, riiklikult kehtestatud tasud, lootusetud võlad. Kurja juur peitubki ses kiiruga vastu võetud ja sisult populistlikus seaduses ning konkurentsiameti koostatud nn soovituslik meetodikas, mis ei arvesta ettevõtete tegelikke arenguvajadusi, kesken-dudes vaid minevikus tehtud statistilistele kuludele.

Näiteks sai üks vee-ettevõtja

valmis uue veepuhasti, kuid uut vee hinda kooskõlastama minnes selgus, et puhastisse pole tal õigust spetsialisti palgata – enne sai ta ju ilma hakkama! Ühel teisel vee-ettevõtjal ei õnnestunud suurenevat kemikaalikul põhjendatud kuludes se kanda, sest seni olid tal kõik proovid korras olnud. Sõnaga konkurentsiameti meetodika ei arvesta ei tuleviku ega tehtud investeeringutega.

Meetodika ei arvesta ka ettevõtete eripäradega. Ometi on ühe valla veefirmal 20 km veetrassi ja 2 000 klienti, teisel 2 km veetrassi ja 20 000 klienti – täiesti erinevad tingimused. 85% kuludest on aga püsikulud, mis ei sõltugi otseselt klientide arvust. Juba eelmise aasta märtsis avaldas riigikontroll auditi, milles konkurentsiameti hinna määramise meetodika pihuks ja põrmuks tegi. Küll soojatootjatega seoses, kuid loetletud probleemid olid kõik samad. Riigikontroll soovitas majandusministril töötada koos konkurentsiametiga välja ühtsed soojuse hinna kooskõlastamise põhimõtted ja kehtestada need õigusaktiga. Ehk oleks aeg need lõpuks siiski kinnitada?

VASTULAUSE

VASTULAUSE

Hindamismetoodika tagab seatud eesmärgid

Veesektori regulatsiooni muudatused olid tingitud vajadusest tagada kulupõhised ja jätkusuutlikud hinnad. Vee-ettevõtlus on seni olnud vaid kohalike omavalitsuste kontrolli all. Kohalikud omavalitsused on kahtlemata kõige pädevamad otsustama, kuhu veevärki rajada. Samas on konkurentsiamet pädevam hindade analüüsimisel. Hinnaregulatsiooni koondamine ametisse suurendab efektiivsust, kuna omavalitsustes puuduvad kogemused ja võrdlusvõimalused teiste ettevõtjatega. Samamoodi ei soovi keegi, et tema pimesoolt opereeriks kirurg, kes teeb sellist operatsiooni korra kolme aasta jooksul.

Kogemus loeb. Amet hindab põhjalikult ettevõtja jätkusuutlikkust, investeerimis- ning laenumaksete tasumise võimekust. Veeteenuse hinda, mis ei kata kõiki ettevõtja kulusid, amet kindlasti peale ei sunni. Esmajoones hinnatakse investeringuid ning nendega

KÖLLI HAAB
Konkurentsiameti energia- ja veeteenistuse juhataja

”
Tänased erimeelsused tuleb kahtlemata lahendada

seoses saavutatud efektiivsust. Näiteks, pärast suurte investeringute tegemist reoveepuhastistesse peavad loodusesse juhitud heitvee reostusnäitajad langeda. Samuti pööratakse tähelepanu geograafilistele jm iseärasustele. Vee-ettevõtte, mis asub piirkonnas, kus on halb põhjavee kvaliteet, võib ja peabki vee puhastamiseks kulutama rohkem kui ettevõtja, kelle vesi erilist puhastamist ei vaja. Samuti on kuludega elektrile ja kemiaalidele. Samas on riikliku re-

gulaatori ülesanne kontrollida ettevõtja kulusid ning vajadusel süveneda ka alusdokumentidesse. Ei saa unustada, et monopolisel ettevõtjal puuduvad konkurendid, kes sunnaksid teda kuluefektiivsusele, seega peab seda tegema regulaator.

Ühine eesmärk. Seaduse kohaselt peab konkurentsiamet kontrollima, et kooskõlastatud hinnad võimaldaksid ettevõtjale piisava kassavoo, mis tagab välisabi projektide realiseerimiseks vajalike laenukulude katmise ning sellega ettevõtjate jätkusuutlikkuse. Praegu on vee-ettevõtjad kiirelt arenevas majanduskeskkonnas. Ühelt poolt on kohustus kasutada ainulaadset võimalust ja renoveerida vee-süsteemid laiaulatusliku EL abiprogrammi raames, teiselt poolt tuleb harjuda uue regulaatori – konkurentsiametiga. Tänased erimeelsused tuleb kahtlemata lahendada, sest ametit ja ettevõtjaid ühendab üks eesmärk – tagada parima hinnaga kvaliteetne teenus.

ING
Banking
STAN: 453624
AID: A00000
TC: 12E8AE
Autoris. nr.: 644103
Kaarditüüp: VISA E
Kaardi nr: *****
Kehtivusaeg: 12.12 ()
Summa: 88.79
1389.

PIN verified

mobiliittelefon
müügi korral

Allkiri

Nimi

AS E
Valg
1905
Ees